

PO CO NAM KONSTYTUCJA?

Konstytucja to najważniejszy dokument w państwie. Dzięki niemu system władzy, jej kontroli i wybierania jest unormowany. Obywatele mają prawa i wolności wynikające z konstytucji i mogą dochodzić swoich praw w sądach. Pierwsza polska Konstytucja powstała 3 maja 1791 roku i była pierwszą konstytucją w Europie, a drugą na świecie. Już kilka dni po uchwaleniu Konstytucji przez Sejm Wielki dzień 3 maja został uznany za święto narodowe.

Kto rządzi w Polsce?

Zapytaj rodziców, dlaczego w Polsce nie ma już króla?

Kto obecnie rządzi krajem?

Czy obywatele mają wpływ tylko na wybór głowy państwa?

Wspólnie stwórzcie listę tych władz w państwie, na które mają wpływ dorośli.

W jaki sposób dokonują tego wyboru?

Dodatkowo, jeśli masz w domu egzemplarz

Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r., możesz go

przejrzeć lub ściągnąć z Internetu w formie PDF [D19970483Lj.pdf](https://www.sejm.gov.pl/Sejm100ulk/pliki/konstytucja/konstytucja.pdf)

Czym jest państwo totalitarne?

W ramach wzbudzenia ciekawości, zajęcia rozpoczynamy od wyświetlenia fragmentu filmu „Korea Północna. Życie w tajnym państwie” obrazującego działalność państwa totalitarnego, jakim jest Korea Północna, w którym łamane są podstawowe prawa człowieka.

Wyświetlanie filmu rozpocznij od 5 minuty i kontynuuj oglądanie przez ok 2,5 minuty.

<https://www.youtube.com/watch?v=hjUqohT-hWs&feature=youtu.be>

Po filmie zastanówcie się:

Jakie są wasze wrażenia po obejrzeniu filmu?

Czy wiecie, jakie państwo zostało przedstawione i gdzie jest położone?

Kto rządzi tym krajem?

Jak myślicie, jaki to ustrój?

Czy ludzie mają wpływ na decyzje władcy?

Czy ludzie tam pokazani są szczęśliwi?

Jakie nieprawidłowości zaobserwowaliście na filmie?

Kim jest KRÓL?

Spróbujcie dopisać do niego cechę, która się Wam z tym słowem kojarzy. Zastanówcie się i wskażcie, które z tych cech pojawiły się w filmie o Korei Północnej.

Przykładowe pytania:

Kto rządzi w Polsce?

Dlaczego w Polsce nie ma już króla?

Kto ma wpływ na to, kto rządzi Polską?

Kogo wybierają obywatele Polski?

W jaki sposób obywatele głosują?

W dalszej części zajęć będziecie zastanawiać się, czy w każdej społeczności musi istnieć władza i jaka ona powinna być, aby prawo było szanowane. Poszukajcie odpowiedzi na pytanie, czego obywatel może się domagać od państwa i kto powinien władzę kontrolować.

W pewnym momencie rozwoju dziejowego (XVII-XVIII wiek) uznano, że rządy jednoosobowego władcy (króla), które cechował absolutyzm (skupienie wszystkich podstawowych form działania państwa: tworzenia prawa, wykonywania prawa i sądzenia w ręku jednej osoby-władcy) należy zmienić w kierunku przekazania władzy obywatelom. Władza króla była bowiem praktycznie nieograniczona, a obywatele chcieli być wolnymi ludźmi, chcieli dysponować prawami i wolnościami, chcieli mieć także wpływ na kierunek rozwoju państwa. Uznano więc, że władza powinna być rozdzielona na trzy rodzaje, które wzajemnie będą się równoważyć i hamować, aby zapobiec skoncentrowaniu wszystkich kompetencji w ramach tylko jednej z nich. Władza państwowa (jej ustrój, sposób wyboru, kompetencje) muszą wynikać z woli społeczeństwa. Jest to tzw. teoria umowy społecznej, zgodnie z którą państwo jest strukturą powołaną przez ludzi dla ich ochrony i współdziałania o charakterze wtórnym i służebnym wobec tych, którzy państwo stworzyli. Umowa społeczna jest kontraktem między rządzącymi a rządzonymi, na mocy którego ludzie przekazują państwu uprawnienia władcze, uzyskując w zamian gwarancje ochrony własnych praw. Ustrój demokratyczny cechuje się także podejmowaniem decyzji większością głosów. Uznano także, że zapobieżeniu nadużywaniu władzy względem obywatela służyć mają zapisane w konstytucjach prawa człowieka.

Obecnie, tam gdzie formą rządów pozostaje monarchia, ma ona bardzo ograniczony i w zasadzie czysto reprezentacyjny charakter, co przejawia się w znanej łacińskiej maksymie „król panuje a nie rządzi”.

W większości państw demokratycznych występuje **trójpodział władzy** na władze:

–prawodawczą (która w imieniu obywateli tworzy prawo, a więc decyduje o prawach i obowiązkach obywateli; składającą się z obywateli wyłanianych w drodze powtarzalnych wyborów)

–wykonawczą (dla uproszczenia można przyjąć, że jest to „rząd” – jego rolą jest wykonywanie władzy, administrowanie)

–sądowniczą (władza niezależna, rozwiązująca konflikty między władzą wykonawczą i ustawodawczą a obywatelem).

Nieodłącznym elementem systemu demokratycznego są wybory, w których suweren (podmiot sprawujący tzw. władzę zwierzchnią), a zatem wszyscy obywatele – wybiera swoich przedstawicieli, którzy wykonują następnie władzę w jego imieniu.

Czym była Konstytucja 3 maja?

Zajęcia kończymy wyświetleniem filmu z udziałem historyka, dr hab Urszuli Kosińskiej.
Film jest uzupełnieniem wiedzy na temat pierwszej polskiej (w tym drugiej na świecie) Konstytucji.

<https://www.youtube.com/watch?v=-GBAolHelHs>

Zastanówcie się nad treściami zawartymi w filmie:

Jakie zmiany wprowadziła pierwsza polska Konstytucja?

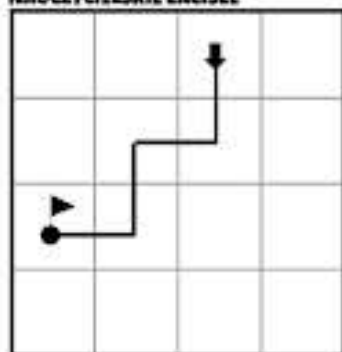
Jak zmieniły się uprawnienia króla?

Co zniosła Konstytucja 3 maja i dlaczego to było takie ważne?

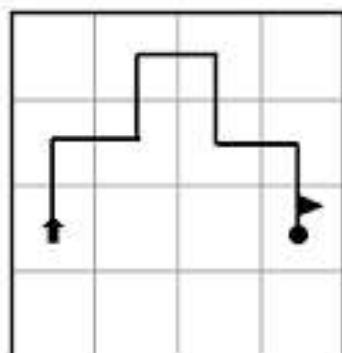
Czy wiecie w jakim Państwie ustanowiono pierwszą Konstytucję na świecie i kiedy to było?

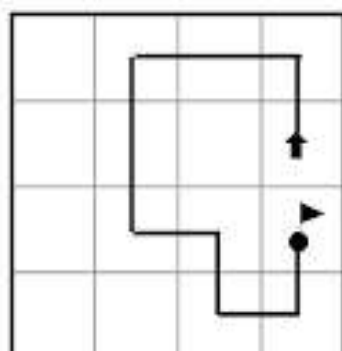
ROZKODUJ TO! 2

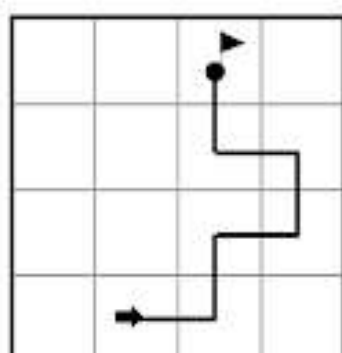
P	A	F	O
I	A	L	S
A	G	S	T
A	R	E	D

T	S	Z	I
A	R	A	W
W	L	P	A
C	O	S	Z

U	E	Z	R
D	Ł	R	O
S	B	I	Y
I	M	A	Ł

W	E	O	I
U	C	N	Z
T	D	I	E
R	G	N	O
